

SEZĂTOAREA

Revistă pentru literatura și tradițiunile populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fondatori: **N. Vasiliu**, învățător, Crucea-Broșteni; **C. Ravilescu**,
inv. Măleu; **T. Daniilescu**, inv. Păreuș; **M. Lupescu**, inv. Broșteni.

Anul I.

1 Aprilie 1892

No. 2.

Obiceiū la luatul miresei

Cind merge mirele cu nuntașii să ia mireasa, nu i se dă drumu în ogradă așa cu ușurință. În gardul de la poartă este pusă, într-o prăjină, o cămeșă implută cu fin, făcută în chip de babă. În fruntea nuntașilor ies ciți-va vânători cu arme încărcate, silindu-se cu loviturile spre a da jos aceea matahală. În acest timp la poartă îi un fel de luptă; nuntașii miresei țin de zăvoare (poarta la ei constă din doi stâlpi dăltuiți, în care se vîră cu capetele pari de brad, formînd cea ce se zice zăvoare) și ai mirelui de afară trag; apoi fel pînă nu-i biruesc, nu intră.

Intrați în casă, stau toți cu căciulele pe cap. Un vătăjel (în alte părți numit vornicel) ia în mînă biciul mirelui, care de obicei stă pe masă, spune la ce au venit și strigă: »Porușnici de casă, răspunsul să ne iasă» ! Alți vătăjei din partea miresei, aduc două străchini goale, una cu gura în jos peste cealaltă, pune dinaintea mirelui și zice: »poftim, luați și ospatați». — Din partea mirelui răspund: »tinăru nostru imparat îi cinstit și ospatat». Tot așa se urmează de mai multe ori între vătăjei, cari de obicei se pun din cei mai guriși.

Cînd îi aproape să scoată mireasa din cameră unde o gătesc, spre a o aduce mirelui, aduc mai întâi o babă, ori un băiet acoperit pe cap, de amăgesc mirele.

Toți din partea mirelui, strigă: nu ne trebuie, îi plătim să se ducă. Mirele scoate bani de le plătește, apoi ia armele încărcate și pușcă afară pe fereasta din fundul casei, care stă deschisă în tot timpul acesta macar să crape lemnele de frig.— Cu plata și pușcatu de trei ori pe fereastă, urmează mirele de cîte ori să repeta amăgișagul.

Intr-un tîrziu aduce tata pe fiica sa de mîină, o duce lîngă mire și după ce-l muștră că poate a fi rău cu dînsa, a bate-o, nu i-a fi dragă, să se uite bine ce face a-bîa o pune să șează alătura cu el.— De aici înainte se așază la masă. Uitasem— cea mai mare grijă, de la început și pînă la sfîrșitul petrecerei caută să se cinstească cu rachiū din ploște de lemn. N-au obiceiū a măsura cu pahare, iaū din ploscă. Rachiul îl beū și fert cu zahar, chi per și puțină cafe; acest fel îl pun în pahare ca să-l poată lua încă ferbinte. Cel care cinstește pe altul, ține modă răstrămutată de a lua el întăiū. În timpul mesei, se dau pahare dulci cînd dă din partea miresei un prosop lung, care prinde de gît pe un barbat cap de familie, îi caut niște pretexte în glumă, îl ține de prosop, așa că trebuie să fie iute de mîină și gură acel care ia căci îl tot scutur de gît cînd vrea să bea.

Rădicîndu-se de la masă, ies afară cu toții și tinerii iau iertaciune de la părinții fetei astfel: în mijlocul ogrăzii pun un scaun pe care staū părinții, și tinerii îngenunchează picioarele lor pe niște plocăzi. Unu rostește cu glas tare iertăciunea, spunînd scopul venirii lor, cere blagoslovenia părinților asupra tinerilor. Din acest timp tinerii se țin o naframă amîndoi, pînă se termină nunta. Dacă se întîmplă că de la casa miresei nu-i drum de trăsură, nuntașii merg pe călări; fie babă, fata, barbat . . . toți merg pe întrecuți

calari pe cai mici munteneşti, şezând cei mai mulţi pe **tar- niţa goală**, mai puţini cari pun vre-o plocadă în locul **perinei**; căci la Dorneni nu se văd perini în casă, ci ei dorm **cu capu pe un suman sau cojoc**. Mai auzi tot din fugă, **ţiuitul cimpoiului**. Se mai zabăvesc ici colea cite doi trei cu **plosca**, ş-apoi iar la fugă. Unii îndeamnă p: cimpoieş: **»inflă sedul. mă!»**

Jocurile lor la nuntă sînt: un fel pe lăiţi cuprinşi cu toţii **pe după cap**, rusaşca, moldoveneasca (hora), briul, ungu- reasca, leşasca, rare ori mărieşul, atitea fiind şi la alte **petreckeri** ale lor.

Dorneni (Suceava)

S. MIHAILESCU

De cale primară

La săptămăna după nuntă, **insurăteii** se duc la **parinţii fetei** de li dau prima vizită ca **gospodari**; această vizita se **chiamă de cale primară**. Vizita această se face obişnuit **Simbătă** ori **Duminica sara**; tinerii sînt însoţiţi de **socrii ne- vestei**, de **naşi** şi de alţi **vecini** de ai tinerilor.

Părinţii fetei sînt înştiinţaţi din vreme de timpul cind a- **re să li se ducă băeţii de cale primară** şi să pregătesc de **masă**. Une-ori se duc tinerii singuri, însoţiţi de **vecini** şi **oameni bătrîni**.

Tinerii duc **părinţilor colaci** cari coprind **3 pîni**, inchi- puind cei trei stîlpî, pe care se **razămă pămîntul** şi **raiul**; **clă-va** colaci, o **garafă cu vin**, un **tulpan** ori o **casincă**, o **ploscă** cu **rachiu** ş. a. Inainte de a intra în casa **socrilor**, **Insurăţelul** sloboade 2, 3 **focuri** şi **socrii** eşind afară **primesc pe dragalaşii lor oaspeţi** cu **cuvinte bune** şi **frumoase**. **Pof- tiţi în casă**, unde e **intinsă masa**, după **schimbarea mai mul- tor vorbe**, **oaspeţii sînt rînduiţi la masă**, fie-care după **cin- ste** şi **bătrîneţe**. **Persoanele mai simandicoase**, printre care-s

socotiți pantalonarii, se așază în capul mesei.

Înainte de a se începe cheful și cinstea cu hurelcă, unul din săteni, descopere colaciî care-s așezați pe masa unde staû săteniî, cheamă socriî și le închină colaciî zicînd:

Bună vremea, bună vremea
 cinstiți socri;
 iacă se închină fiî dumnevoastră
 și cu cuscriî și toți meseniî
 cu niște colăcei de griu frumoși
 ca fața lui Hristos,
 și c-o buticică de vin
 să va fie cheful deplin.
 Da-ți primi și de horelcă
 ca să nu vă fie rău nimica,
 și c-o basmăluță de matasă
 pentru fața dumnevoastră aleasă.
 Colăceiî îs cam mici
 dar voea li e mare
 asupra fețelor dumnevoastră,
 d-lor să roagă să-i primiți
 și să nu bănuiți
 că de vor trăi
 colăceiî îi vor mări.
 De nu credeți
 puneți mîna și vedeți
 de dînsî parte să aveți.

După închinarea colacilor, meseniî se pun pe cinste: plosca fuge din mîna'n mîna și cheful începe. Băutura curge, mîncarea se aduce pe mese și pehlivăniile nu se mai sfîrșesc. După măsă săteniî se duc pe la casele lor, iar tîneriî și socriî rămîn spre a pune capăt tîrgului cu zestrea.

Broșteni (Suceava)

M. LUPESCU

COLACII

Sătenilor cari botează sau cari cunună, li se duc de că-

tră cumătri colacii de botez și de tineri colacii de nuntă. Ducerea colacilor se sărbătorește cu multă curățenie și duh plecat de cătră sătenii. Cei ce nu dau nașilor colacii de botez, cînd mor, sufletul lor e oprit la vămile văzduhului, sau pătimeste cine știe ce greutăți în lumea cealaltă. Cam același lucru se întîmplă și celor ce nu dau colacii de nuntă. Dacă parinții unui copil nu pot da cumătrului colacii de botez, aceștia li lasă cu limbă de moarte să-și dea colacii. Se crede că și părinții copiilor ce nu dau colacii de botez sufer pe ceea lume din astă pricină.

Acest obicei se sărbătorește cam în toate locurile Sîmbătă sara sau Duminică, nu se ține în samă însă adese ori vremea.

Cumătrii sau finii duc cumătrilor ori nașilor cam aceste lucruri: doi, trei colaci mari, sau în locul colacilor se poate duce cîte-va oacă de făină de grîu, o bucată de zahar, strafide, smochine, sapon, o păreche ciuboșele femești, o garafă cu vin, o ploscă cu rachiu, o casîncă, ori tulpan ș. a.

Lucrurile acestea se pun pe o masă, se acopăr și după ce vorba începe și găzdașii își mîntue pregătirile pentru primirea colacașilor, unul din sătenii, descoperind colacii, cheamă pe cumătri ori pe nași și le închină colacii zicînd:

Bună vremea, bună vremea și o băsmăluță de matasă
cumătre Ioane 1) ! pentru fața dumnevoastră
Încă se închină finii aleasă.

dumnevoastre Colăceii is cam mici,
cu niște colăcei de grîu dar voea li e mare
frumoși asupra feței dumnevoastră,
cu fața lui Hristos, să roagă să-i primiți
și c-o buticică de vin, și să nu bănuți
nu vă fie cheful deplin; că de vor trăi
Da-ți primi și de holercă 2) colacii vor mări.
Nu nu vă fie rău nimică. În dosul colacilor

1) Altele se spun gradul de înrudire ce are închinătorul colacilor cu gazda.

2) Holerca. horelea sau plîncea, adică rachiu.

este funia vacilor
și căpăstrul cailor.
In dosul colaceilor
stă funicica vițelilor
și coșarașul meilor.

Unii închinători zic următoarea închinăciune:

Bună vremea, bună vremea
d-lor cumătri mari;
iacă sara a inserat
și noi colăcei ca aceștia n-am
închinat;
iată se arată cumătru dum-
nevoastră

și cu finii dumneavoatră
cu niște colăcei mândri și
frumoși

ca tața lui Hristos,
colăceii is cam mititei
însă voea li e bună și mare
asupra fețelor dumnevoastre.
Finii și cumătrii de-or trăi
colăceiii vor mai mări
și voea dumnevoastră

vor îndeplini.

Dumnevoastră, după cum ați
fost ostenitori

și cheltuitori
poftim fiți buni și primitorii
Poftim de-asupra pe colăcei
o basma mândră de șese lei
la d-lor li-ar fi fost
vremea mai de mult
dar ei nu s-au priceput
ca niște tineri zăluzi;
d-lor ar fi făcut
colacii cât de mari,
da nu au avut griu la hambar.
Poftim dumnevoastră

De nu credeți
puneți mina și vedeți
că eu drept nu spun
de cât odată în an.

colacii îi primiți
și la fini ceva le dăruiți;
in dosul colăceilor
coșarașul meilor,
in dosul colacilor
funicica vacilor.

Poftim că mai avem
un butoiu cu vin
ca să vă fie cheful deplin.

Dar fie și de horelcă
să nu vă fie de rău nimică

Vremea a fost s-aducă
acestea mai de mult

dar nu s-au priceput
bună dreptate au avut

c-a trimes carele in jos la
Hirlău

și au fost drumul rău;

a fost drumul grunzuros

și au picat buțile din car jos

și au umplut fundurile un-
ghiurile

și doagele, preloagele

și cercurile, bilcurile;

a ramas o buticică oloagă

dintr-un fund și o doagă,

am intins mâna

și am luat și eu una,

am venit acasă la cumătri

să o ducem să cinstim

să ne fie la toți chefu deplin.

Cumătrii ori naşii, primind colacii mulţămesc finilor şi tuturor colacarilor şi li făgăduesc în faţa tuturor ori o juncă ori două trei oi şi altele.

În urmă toţi sătenii se pun la masă şi încep a îndruga în verzi şi uscate; glumele încep a curge, pîcilelele te fac să rzi de te şi de pîntece şi petrecerea creşte din ce în ce: Plonca cu horelcă se goleşte şi altele îi iau locul.

La asemenea petreceri vin nu se prea trece, căci săteanul de munte numai rar cînd cinsteşte sîngele Domnului; el cu hurelca bate, căci mai ingrabă îl face cu chef şi hazliu.

După masă şi după ce mesenii s-au chefăluit, colacarii pînăsc pe gazdaşi ducînd fie-care cu sine veselia şi un car cu minciuni.

Cumătrilor şi naşilor le pare bine de finii ce au, dacă au oameni de buni gospodari, iar finii duc cu ei mîngîierea sufletescă că la vămile văzduhului şi pe ceea lume nu vor fi puşi la munci ori opriţi în drumul lumei fericite de colacii de hotez ori de nuntă.

Illegion (Success)

M. LUPESCU.

Obiceiū la morţi

Ca prin mai multe părţi se fac şezători în casa mortului pentru a distra pe rudele separate. În timpul acesta se aduc două sau mai multe buciume de stîna şi din timp în timp, es afară din barbaţi, cari suflînd în acele buciume, scot un buciumat jalnic— sălbatic. La cei mai fruntaşi, mai ulei la tineri, puşcă. De asemenea, unu sau mai mulţi cu fluere mari, cîntă jalnic la capul mortului, sau dacă-i vara, la feresta din dreptul mortului, stînd în picioare pe prispă. Dacă-i flecău sau fată, i se împodobeşte un brăduleţ mic, cu fire de lînă boită, învălătucînd crengile de cari mai atîrnă şi canafi.— Cu toate aceste pompe, parte îngrozitoare, se

conduce mortul pînă la mormînt. Bradul se pune la mormînt lingă cruce unde rămîne pînă se usucă.

Au nenorocitul obicei, priincios boalelor epidemice, cînd pleacă la biserică și scot cadavrul afară, straele mortului le pun de asupra lui, începînd a lua cîte una și le dau de pomană, alătura cu colac și luminare.— Din vite caut a da ce-i mai bun popei și la parte din cei lalți cîte o oae saū miel.

Neagra-Șarului [Suceava]

S. MIHAI.ESCU.

CUCII

La lasatul săcului de postul Paștelui, în unele părți este obiceiul cu baterea alviței care face multă bucurie copiilor. In comunele de pe malul stîng al Dunării, locuite mai cu seamă de Bulgari, este obiceiul să se facă »cucii«, despre cari mi-am propus să vorbesc aci ¹].

Duminică, toată lumea este plină de veselie; bărbații întilnindu-se pe la cărciume unii cu alții se cinstesc cu cîte un vin zicînd: să se erte; finii se duc pe la nași cu cîte o sticlă cu vin pentru același scop, asemenea și copiii căsătorii pe la părinți.

După ce s-a însărat bine, flăcăii încep să faca luminație prin sat ; leagă de cumpăna puțului cîte o dihoniță de păcură, îi dau foc și apoi lasă găleata in puț ca ast-fel dihonița aprinsă să rămie suspendată în aer, unde se consumă. Această luminație este numită de locuitori «Uralje»

Acum umblă prin sat in toate părțile, purtînd la spatc cîte un clopot mare. toți aceia care a doua zi se vor face cuci ; totul se termină după miezul nopții.

Luni încă din zori, se arată cucii ; ei sint flăcăi și oameni

1] In com Cuacu, Jud. Ialomița unde au văzut pentru întăia oară Cucii cea mai mare parte a comunii o formează Bulgari.

căsătorii de curind, fiind imbracați ast-fel: în loc de flanel, cu un brîu roșu bine cusut și strîns peste corp și brațe, în jos cu o fustă albă împrumutată de la vre-o fată, în picioare cu opinci, la spate poartă un clopot mare și în mină poartă o măciucă sau un instrument de lemn în forma unui unghiu obtus, a cărui coadă, tot de lemn, este ca de un metru de lungă, aceasta este ceea ce numesc ei *chii-lichii*, iar în cap poartă o glugă lucrată cu multă iscusință și făcută dintr-o bucată de sarică cusută în forma și de mărimea unei traiste de cal, fiind acoperită pe de asupra cu hârtie albă sau colorată peste care se face ceva brodaturi cu diferite feluri de lînuri. În dreptul nasului se pune un gît de țigvă găurit ici și colea, iar în dreptul gurii și al ochilor se lasă cîte o mică răsufătoare. De ambele părți din dreptul urechilor se ficsază în sus două lemne lungi ca de un metru peste care se pun alte 3-4 orizontal, formînd ast-fel un fel de scară. Toate iau numirea de coarnele glugii și sînt acoperite peste tot cu fulgi și pene, iar în vîrf se pune 3-4 fulgi de cocoș sau vîrf de trestie.

În acest costum se înfățișează cucii dimineață, cînd este imposibil orî-cui de a cunoaște cine se ascunde acolo, de cît numai atunci cînd își ia gluga din cap. Cu cît timpul înaintează, cu atît numărul lor sporește căci la mulți le vine dorința să se facă cucii și ca să atragă atențiunea privitorilor, își pun în cap cîte o glugă fără coarne sau chiar o traistă de cal; alții fără clopot etc. Acela care are costumul mai frumos, clopotul mai mare și brîul mai roșu, este mai admirat.

Prin sat aleargă în toate părțile după oameni, copii, fete etc. și vai de acela care cade prins, căci nu poate scăpa de cît dînd ceva bani sau alt-fel se alege cu ceva trînteală; așa este obiceiul și toți se supun lui. Grupe de copii și oameni fug prin noroiu, sar peste garduri fără să le atingă, cînd îi ia cucii la fugă; unii aleargă după copii și oameni

și alții le ese înainte. Cei sfioși nu părăsesc casa în această zi. Dacă cine-va este prins de cucî, ceea ce se întîmplă mai adese ori, cu cît stă mai mult pe gînduri și nu caută să scape mai lesne, cu atît se vede încunjurat de mai mulți, fiind atrași de zgomotul clopotelor.

Pe la jumătatea zilei, cucii lasă din mîna instrumentele cu care se arată dimineața și iaș pămătuful, care este făcut dintr-o nua lungă în vîrfurile căreia se leagă cu un ștreang o opincă pe care o înmoae în noroiu și sigilează pe aceia pe care-îi ajunge, și părășii caselor pe unde se află fete, ca să le mai dea de lucru în zilele următoare.

Tot cam în acest timp se formează și jujeul pentru cîni, care conduși de instinctul natural se retrag la cîmp în această zi sau se ascund prin locuri anevoae de găsît.

Jujeul se face întocmai ca un leagăn mare, iar în mijloc se fixază o funie îndoită unde se pune cînele și îl învîrtește atîta timp pînă cînd cade singur amețit și de multe ori chiar mort.

Spre seară cucii se grupează cîte 30-40 și merg de la o casă la alta, fac horă în curte, iar stăpînul trebuie să le dea 10-20 bani. Aceștia le dau băutură în zilele următoare.

Cînd soarele apune totul se termină; o liniște completă domnește în toate părțile; cîinii nu-și mai îndeplinesc datoria lor de cît peste 2-3 zile, cînd mai uită frica ce le a inspirat ziua cucilor.

Ca credinți ale poporului local despre cucî, se aud următoarele :

Cel ce se face cuc, trebuie să se facă sau de trei ori sau de nouă ori în nouă ani, căci alt-fel se crede că murind se va face diavol.

Fulgii luați de la gluga cucului îi întrebuișează femeile, ca să afume pe cei ce sufer de frică.

Dacă omul saș alt ori-cine nu primește vre o lovitură, de la cucî în această zi, se zice că acela nu va fi sănătos

peste an.

Bătrînii satului pe care i-am întrebat în amintirea căruî fapt se serbează ziua cucilor au răspuns: nu ştim nici noi, dar facem așa fiind-că am apucat de la bătrîni.

Tomca (Ialomița)

S. POPESCU

CÎNTECE

18 Sus la vîrful muntelui,
cîntă puiul cucului ;
da acolo cine șede ?

Irina și cu Pîntea.)

Irina s-a culcat,
dimineață s-a sculat,
pe ochi negri s-a spalat,
curte nouă a măturat,
cu lacrimi a improșcat,
și gunoiul l-a dus
unde joacă tinerii,
și sfătuesc bătrînii;
și'napoi că a venit,
și-n curte că a intrat,
și din greu cînd a oftat,
curtea s-a cutremurat.

—Draga tatei, Irinucă,
dimineață te-ai sculat,
pe ochi negri te-ai spalat,
curte nouă ai măturat
și gunoiul l-ai dus
unde joacă tinerii,
și sfātuasc bătrînii.
Și'napoi cînd ai venit,
și din greu cînd ai oftat,
curtea s-a cutremurat.

Da eu cum nu voiŭ ofta,
că greu tun o ploae vine.

—Draga tatei, Irinucă,

acela nu-i tun de ploae,
ci acela-i tun de turci
vin la tine să te eie;
da eu pe tine, nu te-oiŭ da
pân ce capu-n sus mi-a sta.

Nici cuvântu n-a sfârșit,
cîinii de turci au sosit.

Irinuca s-a îndosit.

Ei in casă aŭ intrat.

—Buna ziua moș bătrîn !

—Hai la masă să prînzim.

—Noi n-am venit să prînzim ;
noi am venit să pețim.

—Da la cine să pețiți ?
că Irina mi-a murit.

—Nu-i moșule de crezut.

—Haide dară la mormînt;
mormîntul v-oiŭ arăta
c-am ingropat-o pe ea,
la fîntîna mătăsînă
unde-i iarba cea bătrînă.

Ei pe cai a -ncălecat,
și de fugă-aŭ apucat.
și'napoi că s-aŭ uitat,
și din gură aŭ cuvîntat :

—Nu știu soarele-a lucit,
orî Irina s-a ivit.

Ei înapoi că s-a înturnat
pe Irina aŭ aflat.

şi pe cai a încălicat,
şi de fugă a apucat.
Irina din gură a cuvîntat :
—Turcilor, paginilor,
ia lăsați-mă 'nnapoi,
că acasă am uitat
cusutura în fereastră
punga cu galbeni pe masă.
Ş-apoi ea a cuvîntat :
—De cît roabă turcilor
mai bine lac broaştelor,
şi mîncare peştilor
soponele fetelor.

* * *

19 Frunză verde lemn uscat,
subt un pom frumos rotat,
şedeă Gruia cu Novac,
—şi din gură sfătuia :
—Taica taiculiţă,
hai de-mi dă murguţul tău,
închingat şi'ntârniţat,
sa mă duc la Țarigrad,
şi cu turcii să mă bat.
Ear la capul dealului,
la crucea medeanului,
la crăşma'mparatului
trei voinici că mi-a sosit ;
trei voinici ardelenestei,
cu caii braşoveneşti,
cu puştile tătăreşti,
şi cu pistoale turceşti.
În trei zile şi'n trei nopţi,
că-mi luă vadra de torţi.
Da Aniţa crîşmăriţa,
poale albe suflecînd,
cisme roşii încălţînd,
şi la împarat alergînd,
împaratul întrebînd :

—Fa Aniţa crîşmăriţa,
de ce-mi vii așa'nfocată,
şi la ochi înspăimîntată ?
vinul poate l-ai gătit ?
orî altă poznă că-ai păţit ?
—Nici vinul nu l-am gătit,
şi nici o poznă n'am păţit :
trei voinici că mi-a sosit
trei voinici ardelenestei,
cu caii braşoveneşti,
cu puştile tătăreşti,
cu pistoale ungureşti,
şi cu ciubote turceşti :
în trei zile şi'n trei nopţi,
că-mi luă vadra de torţi.

—Fa Aniţa crîşmăriţa,
spune-mi părul cailor,
şi stamba voinicilor.
—Da voinicul cel mai mare,
cu păr galben pe spinare ;
iară celui mijlociu,
bate barba brîile,
şi părul călcăile ;
da voinicul cel mai mic,
musteţele i-s ca la rac,
şi le 'nnoadă după cap ;
face nodu cît pumnu,
de te'ngrozeşti de dînsu ;
şi se uită pe sub gene,
singur dumneta te-ai teme.
—Spune părul cailor ?

—Unu-i negru ca corbu,
unu-î porumb ca cucu,
unu roşu ca focu ;
cînd încalici pe dînsu,
fuge iuti ca fulgeru.
—Fa Aniţa crîşmăriţa ;
îs trei fii a lui Novac,
de trei orî țara a pradat,

pe unde merg de acele fac; da de banî nu mai cata.
dă-le vin cît or vra,

Urmas-Broşteni (Suceava)

A donat de N. VASILIU

20 Frunză verde măr mărit jumătate m-o'nghiţit,
tot cu boii am pornit, jumătate nu mă poate
m-am scăpat şi-am adormit de curele ţintolate
sub un măr mîndru-nflorit de sulică-mpungătoare
şerpe mare o venit de puşcuţă vînătoare.
jumătate m-o înghiţit, De-mî eşti soră cu dreptate
jumătate nu mă poate bagă mîna şi mă scoate ;
de curăle ţintolate de te temi că te-a muşca
de sulice-mpungătoare na basmaua-nvăli mîna.
de puşcuţă vînătoare. —Nici basmaua n-oiu lua,
Mă duseiū la maică-mea. nici mîna nu oiū băga
—De-mî eşti maică cu dreptate că mă tem că m-a muşca,
bagă mîna şi mă scoate, dar du-te la puică-ta.
şi prinde curălele De ţi-i puica cu dreptate
şi trage oţelele ; bage mîna şi te scoate.
de te temi ca te-a muşca Mă duseiū la puică-mea.
na basmaua-nvăli mîna. Puica m-o 'ntrebat aşa :
—Nici basmaua n-oiu lua, —Puiule ce eşti scîrbit ?
nici mîna nu oiū băga orî boii i-ai prăpădit ?
că mă tem că m-a muşca : orî opincile le-ai rupt ?
da du-te la sora-ta, —Nici boii n-am prăpădit
de ţii soră cu dreptate nici opincile n-am rupt ;
bage mîna şi te scoate. frunză verde măr mărit
Mă duseiū la soră-mea m-am scăpat ş-am adormit
şi ea m-o 'ntrebat aşa : sub un măr mîndru-nflorit,
—Frăţioare ce eşti scîrbit ? şerpe mare o venit
orî boii i-ai prăpădit ? jumătate m-o 'nghiţit,
orî opincile le-ai rupt ? jumătate nu mă poate
—Nici boii n-am prăpădit de curele ţintolate
nici opincile n-am rupt ; de puşcuţă vînătoare
frunză verde măr mărit de sulică-mpungătoare.
m-am scăpat şi am adormit De-mî eşti puică cu dreptate
sub un măr mîndru-nflorit ; bagă mîna şi mă scoate ;
şerpe mare a venit de te temi că te-a muşca

na basmaua-nvălî mîna.

—Nici basmaua n-oiu lua
şi mîna tot oiū băga.

* * *

21 Numai foae iarbă neagră
zace merla că-î bolnavă,
merge cucul şi o'ntreabă :

—Da morî tu soră degrabă?

—Ce ai cuce-a mă'ntreba
că mor degrabă, orî ba.

—Cît aş şti că mi-ai muri,
penele mi le-aş cerni
şi-aş veni de te-aş jăli.

—Cuculeţule năuc
cum n-am puşcă să te puşc,
să scot untura din tine
să tomesc inima'n mine..

* * *

22 Frunzuleana trei alune
eu mă duc măicuţă-n lume
inima aici rămîne.

Cată maică strînge-o bine
şi mi-o leagă maică, leagă,
intr-un cornde basma neagră
şi asvîrle-o maică pe apă.

De-a sta şi s-a cufunda,
maică nu mai aştepta ;
dar de-a merge şi n-a sta
doru-ndată l-oiū mîna;

Mădeiu (Suceava)

şi-oiū mîna dorul cu cartea;
carte lată ca masa

s-o cetească măicuţa
toată ziua de la soare
sara de la lumînare

să nu-î paie cartea mare.

* * *

23 Frunzuliţa trei masline
cum nu-î dorul mare cîne?

peste multe dealuri vine
şi se bagă'n sin la mine ;

nicăiri nu poposeşte

pînă unde mă găseşte,
nicăiri nu trage'n gazdă
pînă la mine'n ogradă.

De cine dorul se leagă
acela de dor nu scapă ;

că de mine s-o legat
şi de dor n'am mai scăpat.

Vai de mine mult dor duc
şi de dor drept mă usuc.

Mă usuc ca frunza-n nuc
ca iarba de pe surduc.

Tot aşa îşi zice dorul
că de dor moare tot omul ;

latre dorul ca şi-un cîne
că de dor nu moare nime,

că eu mult am mai dorit
şi de dor n-am mai murit.

Adunate de C. PAVILESCU

24 Frunzu verde miez de nucă de grea cale mi-l găteşte,
cîntă cucu-n verde luncă,
şi-aşa cîntă de frumos
c-a căzut frunza pe jos;
şi tot cîntă se roteşte,
biţa calu-şi potcoveşte,

puica-n drum că mi-l priveşte,
din lacrimi de-abla-l zăreşte
să-l vadă-n cotro porneşte.

De-ar fi Moldova la cruce,
de trei ori pe zi m-aş duce,

dar mi-i drumul prin oraș
 și mă-ntreabă de ravaș.
 Doi mă-ntreabă.
 doi mă leagă,
 și mă leagă cot la cot,
 și mă poartă Iașul tot,
 și mi dă Prutul să-l înnot.
 Prutule apă vioară,
 face-te-ai neagră cerneală
 spuma ta o meșișoară
 stuhul tău o penișoară,
 ca să scriu o hărtioară,
 și o trimet la maica-n țară
 să-mi dea bani de cheltueală
 și straie de primineală.

25 Frunzu verde de harbuz
 vin doi nourași din sus
 cu veste și cu răspuns
 de la puiu, că s-o dus.
 Cine trece luncile?
 Gheorghită cu slugile.
 Cine trece pe la iaz?
 Gheorghită cu calu breaz,
 și se șterge de du lamă,
 Mândița să dea samă,
 că nu i-a cusut naframa,
 naframă cu șese flori,
 să se șteargă de sudori.

26 Frunzu verde lemn uscat,
 vin la maica și mă cere.
 câte lacrimi am varsat
 aș face-o fintină-n sat.
 Fintina cu trei isvoara,
 să bea dușmanii, să moară;
 dușmanii, dușmanțele,
 cari strică casele

și dispărțesc dragostile.
 Pară din ceriu să s-aprindă
 pe dușmani să mi-i coprindă,
 de la mic și pân la mare,
 pentru-a noastră-nstrăinare.
 Noi am fost doi la părinți,
 ca și doi meri înfloriți
 la isvoare răsădiți.
 Când merii s-or scutura,
 noi de iubit ne-om lasa.
 Este dorul mare cîne,
 peste munte, dealuri vine.
 Cu doru de la părinți,
 faci ce faci și tot îl uiți,
 dar cu dor de-amorizat,
 curge singele-nchegat.

27 Frunză verde și-un harbuz
 cîte flori pe iaz în sus,
 toate cu puiu le-am pus.
 Și le-am pus cu jurămint
 să nu iasă din pămînt;
 da ele mîndre-au mai ieșit.
 Creșteți flori și înfloriți,
 că mie nu-mi trebuieți,
 creșteți flori cît gardurile,
 să vă bate vînturile.

28 Frunzulița trei smicele,
 măi băete, băițele,
 De m-a da de nu m-a da,
 pe lăițucă m-oîu culca,
 pe fereastă m-oîu fura,
 la lună ne-om cununa,
 la stele ne-om judeca.
 —Cat la lună, luna-i sus,

cat la jug boii s-o dus ;
 dau cu fuga după boi,
 puica mă strigă'n apoi.
 —Hai puiule înapoi,
 că are tata patru boi
 și ne-a da și nouă doi.

29 Frunză verde măr domnesc,
 pe dealul mănăstiresc
 tot cu puica mă-ntilnesc
 și-am pus gînd ca s-o iubesc.
 Tot te-ai dus puică te-ai dus,
 nu mi-î ciudă că te-ai dus,
 mi-î ciudă că nu mi-ai spus
 cu dragostea ce-ai făcut.

—Am strîns-o mănunchiu-n
 mină
 și-am svîrlit-o într-o grădină,
 între flori și-ntre sulcină,
 ca să prindă rădăcină,
 și să crească busuioc
 să ne facem de noroc.

30 Frunză verde măr cireș,
 de s-ar face dealul șăs,
 să văd de unde am purces.
 De la Iași de la Putna,
 de la lița Profira.
 Inimioara-n mine plînge,
 cu lacrimi, dragă de sînge.
 Păpușoiu bătut de piatră,
 ca copilul fără tată.
 Păpușoiu bătut de brumă,
 ca copilul fără mumă.
 Vară, vară-n urma noastră,

iea zapada de pe coastă
 și bruma de pe fereastă.
 De-aș ajunge sfînta vară,
 să mai văd focuri pe-afară
 copilași în pelea goală.

31 Rîpă rîpă vale adîncă,
 valio lupo mă mîncă.
 Lupule nu mă mîncă,
 pîn-a răsări luna,
 să dau mîna cu puica ;
 două vorbe să vorbesc,
 inima să-mi răcoresc.
 Ține, Doamne, luna-n ceață,
 macar pînă dimineată,
 să-mi țin puicuța pe brață.
 Lupule nu fii turbat,
 de-a mîncă omul în sat :
 lupule nu fii nebun,
 de-a mîncă omul în drum .

32 Pa Ileana lozioară,
 m-ai purtat un an și-o vară,
 și-o lună de primavară.
 —Dacă ești tu bun viteaz
 fă-ți grădina și pîrlaz ;
 și-n grădină fă-ți fîntînă,
 și-o minește apă bună.
 Din fîntînă curge gîrlă,
 spală subțirica lînă.
 Din gîrlă curge părău,
 spală subțirica grîu,
 cu poalele albioare,
 cînd o vezi te bagă în boale;
 cu tulpanu mîrginiu,
 cu catrința pînă-n brîu.

31 Intru-n casă la copile
 de și fac spaimă de mine
 parcă-i ursul din pădure.
 Dragostea de fată mare
 cu lasola din căldare
 cînd îi torni un pumn de sare;
 nu dragostea de nevastă,
 cu garofa din fereastă,
 cînd bate vîntul din jos
 umple casa de miros.

34 Foae verde măr inustos
 Mă uitaiū pe vale 'n jos
 văzuiu dorul mînios.
 Cum să fac ca să-l desmîniū,
 cu pine și cu masline
 cu rachiu de tescovine
 cu guriță de la mine.

35 Nu știu luna pe cer merge,

Parieni (Tutova)

ori puica la apă trece.
 Cînd aș ști că-i puiculița
 i-aș aținea poticuța
 și i-aș rupe cobilița
 și i-aș săruta gurița.

36 Floricică de pe șes
 te-am îndrăgit de pe mers
 că ți-i mersul legănat
 trupușorul dezmerdat.
 Frunză verde de pelin
 așa stau țitele 'n sin
 ca doi pui de căprioară
 cînd mîncă frunză afară.

37 Unde-i steluța de-asăară
 să mi-o văd și-n astă sară,
 să o vad, să o privesc
 inima să-mi răcoresc.

Adunate de G. POPESCU.

38 Pe vremea ciupercelor
 cînd se coc cireșele,
 frunzișoară și-un maslad,
 cită lume-i pe un meleag¹⁾
 nu-i ca mine supărat,
 cită lume-i de trăit
 nu-i ca mine om scîrbit,
 și scîrbit pînă la moarte,
 văd un puiū și le uit toate.
 Suparatu-s și-s scîrbit,
 suparatu-s de perit,
 Imi văd gazda²⁾ și le uit.

Pin ce-oiū fi cu gazda mea
 pe cit pot aș mai putea.

39 Și-apoi frunză trei smincele
 cine nu-i mîncat de rele
 nu crede inimei mele,
 cel ce nu-i mîncat de rău
 nu crede precum îs eū.

40 Omule, pămînt și lut

1) Imprejurimile ce poate cunoaște un om fie o țară sau mai mult

2) Cu înțeles de soție și une ori gospodărie

ce te bați cu gîndul mult ?
 ca mine-î mere în pămînt
 și te-î mira ce ai făcut.
 Omule pămînt și rouă
 nu-ți mai bate gîndu-n două
 a ne strica viața nouă :
 cine strică dragostea
 scurte-î Dumnezeu viața,
 cine împarte uritul,
 nu-l primească pămîntul.
 De urît zac pe picioare
 și nici capul nu mă doare,
 bîguesc ca de lungoare.
 De urît mă duc în lume,
 dragostea capul mi-l pune;
 de urît mă duc de-acasă,
 pare-mi bine că mă lasă
 nu-mi ticnește că mă duc,
 orî m-ajunge, orî l-ajung.

41 Plinge-mă mamă cu dor
 că ți-am fost fată și ficior,
 ți-am scos boii din ocol
 pe Galbăn și pe Bujor,
 ți-am arat mîndru ogor.
 Da-n ogor ce am samanat?
 Numai grîu și tămăiță.
 s-a făcut mîndră holdiță;
 numai grîu și megerean,
 să nu vin la voi vr-un an;
 numai grîu și bosuioc
 că mă duc departat loc.
 M-oiu duce și n-oiu veni,
 să văd cine m-a dori.
 De m-a dori mîndra mea,
 s-aștepte să vin la ea;
 da de nu ma dori nimeni
 eu la voi n-oiu mai veni,

1) Miliție

că m-am dus loc departat,
 prin străini m-am străinat;
 da vouă v-a fi pacat
 că de ce m-ați alungat;
 cu vorba nu m-ați îndulcit,
 de aceea-s așa scîrbit.

42 Și-apoi frunză de-alior
 ziua-î nor și noaptea-î nor
 lumea trece tot în dor;
 ziua-î nor, noaptea-î sîrin
 lumea trece tot gîndind,
 tot gîndind și socotind
 cum avem să mai trăim,
 cu paharul care-l bem
 cu pînea care-o mîncăm
 cu viața care o-avem.

43 Și-apoi frunză și-o lalea
 maică, măculița mea,
 de ți-a fost dragă lumea,
 după urît nu mă da.
 Urîtu-î mare pacat,
 și de el nu pot să scap.
 La urît acela-î leac :
 patru scîndure de brad
 și-o peatră mare la cap.
 De urît mă lecuiesc :
 imi pun popii și citesc.

44 Și-apoi doina și doina
 cîntă cucul săleacul
 de usucă meleagul ;
 da nu cîntă-a haiducie
 și cîntă-a țară pustie,
 iau voinici la cătunie.¹⁾

Morț; fetele și se roagă
 să le lene țara întreagă,
 să-i lene-l prind și-i leagă,
 și mi-l cară cîrdurele
 și mi-l trec la limbă mai răle
 și mi-l cară cu cîrduțul
 plin de implu Cernăuțu! ;
 și de ota și se uita
 și din ochi că lăcrăma
 și pe Cuza blastama :
 — Arl-o focu -mpărăție

nu-i de nici o omenie,
 că de cînd Cuza c-a ieșit
 toată țară s-a unit,
 că de cînd Cuza c-a intrat
 toată țară s-a armat,
 și la neveste-a văduvit,
 copii mici a sărăcit,
 copii mici pe lingă vatră,
 și maică-sa-i supărată
 că n-au cui să zică tată.

Basinul Dacului (Suceava)

S. MIHAIL ESCU.

Superstiții

37). Ouă, lapte, brînză —fruct alb— în zile de popă 1)

38). Din semințuri, primavara să nu dai nimăruî, pînă ce nu-i pune tu întâiu din ele, că-ți dai norocul la roade și nu se fac.

39). Din casă cînd ți se fură din slugi ceva, îți rod șoa-recii toate lucrurile.

40). Din sare și ouă de ți se fură, nu-ți merge bine.

41). Broaște în casă de găsești, nu-i a bine.

42). Urechile de ți se roșesc și ard, te vorbește lumea.

43). Cînd sughiți, te pomenește cine-va.

44). Cînd îți muști limba, te vorbește cine-va de rău.

45). Legume și mai ales leuștean de ți se fură din gră-dină, verdețurile se usucă.

46). Cenușa în zile de post să n-o dai afară din sobă, că ți minincă uliul gălițele.

47). Cînd în zile de post ieși ouă din cuibar, trebuie să scuipt în el.

48). Cînd îi pune cloșcă luna, îți scoate numai cucoșei.

1) Zi de post

- 49). La casă cînd rîndunica face cuib, e a bine.
- 50). Cine omoară broasca, îi stîrpește vaca.
- 51). Cînd rîndunica trece pe sub vacă, în loc de lapte dă sînge.
- 52). Cine omoara un paingăn, D-zeu îi eartă șapte pacate.
- 53). Scăldătoarea copiilor nu-i bine s-o dai noaptea afară.
- 54). Scutițele copiilor nu trebuie lasate noaptea afară.
- 55). Cînd îmbraci haina pe dos, are să ți se întîmple ceva.
- 56). Unde-i copil mic în o casă, trebuie noaptea astupat ferestrele, ca să nu fure cine-va somnul copilului.
- 57]. Cînd ieși un tăciune pentru foc de la un vecin, trebuie să leși un cărbune ca sămn.
- 58]. Noaptea nu se mătură casa.
- 59). Copilul mic nu-i bine a-l lasa singur în casă, că intră necuratul în el, ci trebuie să punem lîngă albia lui o mătură ori un cuțit.
- 60]. In leagănul copilului să nu se culce altul că-i ia somnul.
- 61). Femeia îngreunată trebuie să guste din tot ce vede, să-și aducă aminte că-i îngreunată la vederea tuturor lucrurilor urîte, și să nu ție mînele în cruciși pe pintece.

M. LUPESCU

Povestea Babei

Era odată o babă, căreia îi murise moșneagul și rămăsese vădană. Dar baba avea o leacă de stăricică, căci îi rămăsese de la moșneag toată gospodăria : caru cu boii, vaca, casa cu tot cuprinsul ei și în fine păsări și toate lucrurile de gospodărie. Un mehenchiu de băetan, își făcu planul ca să amăgească baba și să-i ia lucrușoarele. Tot veni azi, mîne . . . și încet, încet se alipi pe lîngă dînsa, căci

și mătușii îl erau cam dragi băetanii. Cît stătu băetanul pe lângă babă, ea îl hrăni destul de binișor : numai cu turtă, cu unt de la vacă care se chema șurta și cu ouă și zama de găini boghete și cucuiete de care avea baba.

Înt-o zi vine băetanul la babă și-i zice :

— Mătușă, nu știu ceva !

— Oiu ști dragul mătușii, dacă mi-i spune.

— Mătușă s-a făcut de curînd o lege nouă ca flăcăii să iee babe, iar moșnegii fete mari.

— Cred, dragul mătușii.

— Mătușă, știu ce am gîndit eu? să mergi după mine și să trăim amîndoi.

— De, dragul mătușii, să merg; dar mi-i rușine de lume, să nu ridă de noi.

— Nu te teme mătușă că te-oiu duce în țara Ungurească ca să nu te mai cunoască oamenii, și acolo vom trăi amîndoi.

— Bine dragul mătușei fie și așa.

— Apoi dar mine la mînecate, să ne sculăm și să încărcăm tot în car, ca până în ziuă să fim în țara Ungureasca.

Unde se scoală baba din noapte și pune sicriul [lada] în car, pune toate lucrurile în sicriu și încarcă bine carul cu tot ce mai avea; leagă și pe șurta de car și se urcă și ea.

Băetanul înjugă numai de cît boii și mai înainte de a pleca, îi zise babei ca să se învălească bine în țol, să n-o vadă oamenii din sat și de pe drum. Baba pe loc se și înfașură în țol. Băetanul pornește cu carul, și tot merge împrejurul casei cu carul încărcat cum era, și ocolește camu pină aproape de ziuă. Cînd de o dată strigă la boi ho ! ho ! ca am ajuns.

Oprind băetanul carul cu boii în dosul casei, zise babei :

— Mătușă dă-te jos din car și stăi colea lîngă casa asta pe prispă, că eu mă duc să caut o casă să închiriăm și

am să vin să te iaū îndată.

Mătușa stătu acolo înfășurată în țoale, căci era și cam frig și băetanul plecâ cu carul încarcat cum era, fără a se mai întoarce la babă. El s-a dus în treaba lui.

Dacă văzu mătușa că băetanul nu mai vine și că se făcuse ziulica albă, ieși din țol, de unde era, și se uită la buduroiul cu cenușă în care baba strîngea cenușa pentru leșie, și zise mirată : »Era ! Asta par-că este buduroiul meu; cum mai samănă cu buduroiul meu, curat al meu» Mai mergînd pe lîngă casă, se uită la dînsa și zise : »dar casa asta cum mai samănă cu casa mea! curat casa mea! Dar grădina! curat grădina mea. »Tocmai atunci venia la dînsa o femeie vecină și văzînd-o baba, se miră iar și zise : Dar femeea asta, cum mai samănă cu cutare, vecina mea, din satul meu».

Femeea însă, de colo, răspunse : Eu sînt mătușă aceea, și acesta este satul tău ; nu este satul tău acesta?

După aceea baba întră în casă, și dînd de vatră zise : Dar vatra asta par-că este vatra mea ! cum mai samănă cu vatra mea ! Femeea vecină, fiind acolo îi zise : Apoi sînt ale tale, mătușă, vino-ți în fire, ce vorbești ! Ce ai mătușă ? vino-ți în fire ! Atunci mătușa trezindu-se și văzînd că nu era în țara Ungurească, după cum o făcuse băetanul a crede, începu a se văita și a-l blestema zicînd : vai de mine, vai de mine ; cum m-a prădat tâlharul ! Bătu-l-ar fața turtei și untul scurtei, oule boghetei și zama cucuetei.

Iar eu veniū pe o șea și vă spuseiū așa.

Culeasă și scrisă de R. MARINESCU

Medicina Populară

Boalele ce cunoaşte poporul şi chipul cum le lecuiesc babele

IV BEŞICA CEA REA

Beşica cea rea se iscă numai la incheituri; ea se face şi în cap, cum şi în gură. De ea te lecueşti ori prin descîntece, în care timp baba afumă împrejurul bubei cu un şumuiag de petecă (pînză de casă) în care se pune baligă şi boance din ziua Crucii, ¹⁾ şi cu tină eşită din stupitul bubel şi tăciunele şumuiagului; se unge locul unde-i buba, ori se pune pe bubă *burele pucios*, ce miroasa grozav de urit, muet în apă caldă şi scapi de răutate.

Cînd beşica cea rea e în cap, produce dureri nepomenite de mari; a o descînta în acest caz ca mai sus nu-i de chip, şi nici n-ai cum; în asemenea întimplare, beşica se trage la mîna, însă tot prin descîntece. Să ia borş proaspăt, făină de grîu şi gîndaci de turbă pisaţi; cu acestea toate, după ce au fost descîntate, se face un aluat şi cu el se mai descîntă şi în jurul locului unde are să iasă beşica. După descîntec, aluatul se lipeşte pe locul unde de sigur va căi beşica şi baba ordonă bolnavului să nu umble acolo pînă a doua zi. Dimineaţă — a doua zi — doftoroaea vine; deslipeşte aluatul, arătînd bolnavului o beşică plină cu apă şi-i explică că aceea-i răutatea făcută în cap de beşica cea rea. Beşica se sparge, apa din ea curge, şi după două trei zile bolnavul scapă de chin. Beşica cea rea de obicei nu se trage la mîna cînd e în cap.

V. BUBE DULCI

Bube dulci ori-cine face; de ele te impli. Cînd ai hube

1) Baliga şi boancele se obţine astfel: în ziua Crucii, înainte de a răsări boarele baba se scoală şi pune într-un gard o baligă în care sînge boancele aşi. După răsărire să le găsească în gard. Acestea sînt bune de descîntat beşica cea rea.

dulci poți scapa ușor. Ele se iscă de obicei pe față și pe barbă. Leacurile prescrise de babe când ai bube sînt :

Tina eșită din fasolele arse, cu care ung bubele ; Tina eșită din frecarea a două oale la spate și unsoarele făcute din peatră vînată arsă în foc și amestecată după ce se face praf, cu groștior (căimacul laptelui dulce nefert și neînăcrit); la unia bubele dulci se tămăduesc și cu drojdi de cafea. Bubele dulci le fac numai copiii.

VI. SOARELE ÎN CAP

Cînd ai soare în cap, te doare capul cumplit, simți o greutate în tot corpul, o năuceală și te toropește somnul.

Soarele intră în cap cînd omul stă vara și-l privește prosteste drept în față și te miri de el ; asemenea capeți soare în cap cînd lucrezi vara pe soare cu capul gol. Ca să te scape de această boală iată ce face baba : Se duce la trunchiu fără să grăiască cu cine-va, bate nouă metanii și rădică nouă ciurcele. Se duce apoi la fîntînă și aduce apă neîncepută, pune apa într-un blid și luînd cîte o ciurcă o moae în apă dînd de trei ori la fruntea celui bolnav zicînd :

»Soarele în apă»

»Sănătate în cap»

Cu ciurcelele face apoi foc și alege trei grămăgioare de cărbuni de cîte trei; cărbunii aprinși îi pune în blidul cu apă de-î stînge. Dacă cărbunii cad în fundul blidului, e semn pentru cel bolnav că adevărat are soare în cap și că-î va trece. Din apă bea de trei ori, din trei părți a blidului cîte trei înghițituri ; se spală la frunte, la urechi, ochi, tîmple, pe obraz, iar restul îl aruncă într-un par, unde rămîne și blidul. Ast-fel făcînd bolnavul, e lecuit.

M. LUPESCU

DESCÎNTECE

DE BEŞICA CEA REA

Beşica beşicată,	în patru te-oiu despica,
beşica infocată,	în marea te-oiu arunca.
cu 99 de neamuri,	Acolo să piei
cu 99 de feluri;	să răspiei
cu gura te-oiu descînta,	să nu mai rămii de leac
cu mina te-oiu lua,	cît un fir de mac.

DE POTCA (Diochiu)

M-am dus la D. Gh.	cu cîrjă de argint scobo-
la masă grasă şi frumoasă,	rîndu-se
şi am dat pe cale grasă	şi-n cîrjă de aur sprijinindu-se.
şi frumoasă.	Iar maica precista a zis:
În toate părţile m-am uitat,	duceţi-vă înapoi la fetele lui
În toate părţile am căutat,	Ciliman
pe nime n-am văzut,	că au nouă cuţite ascuţite
pe nime n-am auzit,	şi nouă topoare colţorate.
numai pocitură cu pocitură,	Capul ţi l-a tăia
miritură cu miritură,	sîngele ţi l-a bea,
numai pe maica precista,	să rămii curat, luminat,
din porţile cerului,	ca argintul cel curat,
	că maica precista a lasat.

Dolhosca (Suceava)

Culesc de T. C. IONESCU

DE DIOCHIU

Sburat-a paserea albă, dalbă, în cer c-a sburat, peatra
în patru a crăpat.

De o fi deochiat barbat, moroiiu, strigoiiu,

Crăpe-i, curgă-i sîngele, să se mire lumea cum
s-a mirat şi el de cutare.

De o fi deochiat femea moroaică, strigoaică, crăpe-i ţi-
ţele, cadă-i cosiţele, să se mire lumea, cum s-a mirat şi
ea de cutare.

De o fi deochiat vîntul, moară-i calul.

De o fi deochiat văile
săce-î părăile.

De o fi deochiat pădurea
pice-î frunza.

De-o fi deochiat D-zeu
D-zeu a lecuî.

Descîntecul de la mine și
leacul de la D-zeu sfîntul.

Se descîntă pe capul deochiatului cu mîna, frecîndu-î tîmplele, de trei ori și după fie-care descîntec, scui pă și termină printr-un sumuțat.

Dacă baba cască, are convingerea că e deochiat.

Perieni (Tutova)

G. POPESCU

De tunchinătură

Cînd cine-va e cuprins pe neașteptate de o durere cumplită de cap, vîjielî, cu pocniture prin urechî, ori junghiuri prin tot trupul, sau de o durere cumplită prin toate închieturile corpului, în cît pare a fi lovit ca de trăsnet și-l pune chiar în imposibilitate de a se putea mișca, atunci necunoscătorii cauzelor acestei boale, zic că *l-a întunchinat ceva* (necuratul).

Cauza cea mai de căpetenie a acestei boale, e răceala, cînd lucrează îndelung asupra capului găsindu-l mai cu samă asudat; asemenea și un curent puternic de aer rece.

În contra acestei boale, poporul de aici, are ca armă descîntecul numit după numele boalei, »de tunchinătură».

Aceasta armă e dată în mîna babelor.

Iată cuvintele întrebuintate :

Mergea [numele bolnavului] pe Ochii pîngănit-ț-au ¹⁾

drum ori pe cărare, fața gălbănit-ț-a:

sănătos teafăr și frumos carnea morțocatu-ț-au ²⁾

și l-a-ntunchinat tunchinătorul, sîngele băutu-ț-au,

cu tunchinătoarea; puterea luatu-ț-au.

ori dimineață ori de-amiază Tacî ! [numele bolnavului] nu

ori sara ori la miezul nopții te mișeli

1) A pîngăni a paiugăni (paiugăni)

2) A morțoca a frămînta a rope

mei te vâicara ; din toate ciolănele
 cu (numele babei) cu gura din toate închieturele,
 te-a descînta din suta de ciolănele
 cu mina ț-a lua și din mia de închieturele,
 boula, durerile

descîntecul de la mine și leacul de la Dumnezeu.

Aceste cuvinte le zice baba de 3 ori și după fie-care dată mulla și scupă de 3 ori [alungînd pe necurat, ce se crede că s-a lipit de cel bolnav). În tot timpul descîntecului apăna cu mina capul bolnavului.

Dimăchoul (Doroloin)

D. ADAMESCU

De ce nu lucră femeile Vinerea

Era Vineri, cînd femeea unui gospodar dintr-un sat me-
 groy cu satul nostru ¹⁾, s-a apucat să spele cămeșile. C-o
 zi mai înainte, barbatul femeii pornise la căraușie ca să
 cîștige ceva parale, iar femeea folosindu-se de lipsa barba-
 tulul, care veșnic o cihăia să se lese de spalat cămeșile în
 ziua de Sf. Vineri, s-a apucat desdimineață să moae tot ce
 avea negru.

Zoli pină cătră sară toate cămeșile ce avea, în două le-
 pu și după ce le așază în ciubăr, s-a apucat de turnat pe
 ele.

Era vara cînd s-au întîmplat cele ce vă povestesc ; că-
 moși adusese multe biata femei și fiind numai singură la
 un vray de cămeși cît o căpiță, sara o apucase. Copii a-
 vrau gospodarii numai unul care după ce se ștreqărise
 toată ziua, căzuse sara ca un trunchiu, de somn.

Un loc mare, înaintea unei case mîndre ardea ; mai de-
 părtitor pe un scaun mare stătea ciubărul, care mărturi-
 sea drept de munca ce adusese biata gospodină. De-o par-
 te, pe un scăunaș cu trei picioare, roșie la față și asudată,

¹⁾ Auxilă de la Măriuca lui Gavril Prisăcariu din satul Spătărești, care în-
 groșită de poveste serbătoarea Vinerea cu mare simție

ședea femeea cu un băț mare în mîni cu care dregea focul, și aștepta să fearbă ceaunul ca să-l toarne pe cămeși.

Nu turnase nici două ceaune și numai ce vede înaintea ei o babă așa de hîdă și de pocită, de-ți venea să fugi în toată lumea numai să n-o mai vezi.

Fără să zică nimică, baba se așază pe prispa casei și se uită la nevastă cum turna în ciubăr. Cum sfinși de turnat, baba se apropie de ea și-i zise:

—Ești trudită, draga mătușei; toată ziua te-ai chinuit azi; du-te de te cuică oleacă și te odinește că în locul tău oi turna eu pe cămeși.

Fără să se opue, femeea intră în casă, închide ușa după ea și în loc să se culce, căci nu știu cum o frică o cuprinsese de la venirea babei, o tuli pe ușa din fundul tindei la cumătra sa prin popușoi, și-i povesti despre baba ce venise la casa ei.

—Vai, draga mamei, —căci și cumătră-sa era tot o cloșcovenie de hîrcă, poate tot așa de tînără ca și pe care o lasase acasă, aceea are să fie Sf. Vinere, care-a venit să te prăpădească, căci ai lucrat azi; am pătitit și eu odată o nevoie de la ea, de care cu multă umilință am scapat.

După ce-i povesti asta, de-i mai mări frica, dăscăli pe femeie ce e de făcut.

Femeea, fuge repede acasă. intră pe ușa pe care ieșise, deschide ușa casei de din față și strigă odată cît putu:

—Vai! . . . cum ard munții unde șede Sf. Vinere, că li-a dat foc smeii paralei.

Ca prin minune baba nu se mai văzu; atunci femeea, dă drumul leșiei din ciubăr, stinge focul și intră în casă, aprinde opaițul și s-apucă de întors toate lucrurile din casă de a-ndăretele. În graba cu care lucra, uită să schimbe locul opaițului.

După ce încue ușa, după ce rosti o rugăciune plină de

mila la icoane, făcînd și nouă metaniî, se culcă lingă baet pe care-l culcase cu capul în locul picioarelor. Somnul n-o prindea de loc. Intr-un tîrziu aude pe cine-va bătînd în ușa, dar nu se coboară să-i descue. Atunci hîrca de babă, se duce la fereastră și chemă pe rînd toate lucrurile din casă ca să-l descue, dar fiecare-i răspundea:

— Nu pot că sînt întors.

Baba să rugă opaițului să-i descue, opaițul țup ! de pe pîchiciu jos, alergă la ușa și-o deschise. Cînd baba era pe pragul ușei, un cucoș cînta de miezul nopței. Atunci baba zice femeii: De ai făcut ce ai făcut din capul tău, bun cap ai avut; iar de te-a învățat cine-va, bine ț-a priit. Așa muere ahotnică de lucru și necinstitoare de zile sfînte că eu sînt Sf. Vinere, ce venisem să te ferb în cubăru cu cămeși, pentru că de multă vreme îmi fește-lești ziua cu leșie și zoî; ai scapat acuma dar n-ai să-mi scapi altă data. Și cînd cucoșul cînta a treia oară, baba părăsi casa.

Toată noaptea femeea nu putu dormi, povesti patarania ei la tot satul și barbatului care o dojeni în tot soiul, de numal cu pumnul nu-i dete și-i hotărî să n-o mai afle că lucră Vinerea că a ei va fi dracul.

Și de atunci rară femeie vezi că îndrăznește să pîngă-tunga ziua Sf. Vinere.

M LUPESCU

CIMILITURI

XXXI BRUMA

74 • Vine moșul pe portiță
și își scapă o cheiță ;
vine luna și n-o ia,
vin stelele și n-o ia,
vine soarele și-o ia. ¹⁾

XXXII BUJORUL

- 75 Stejar verde
virfu-i arde. R. gl. 287

XXXIII BURATECUL

- 76 Nu-i pasere, da pe copaci șede;
m-i vacă, da paște iarbă verde;
nu-i pește, da în baltă înnoată;
nu-i lăutar, da cîntă noaptea toată
Bogdan 1)

XXXIV BURICUL

- 77 Cuibul berzei
în mijlocul bălței
Ars.; Bulg. 228

- 78 Cuibul ciocîrlanului
în mijlocul Băraganului
Bulg. 291

XXXV BUTEA

- 79 Lina
Magdalina,
la buric
calabalîc,
la inimă veselie,
gîciți, boeri, ce să fie?
Isp 33; R. gl. 337; Bulg. 496

- 80 Am o vacă mare
c-o țîță-n spinare
și -mî dă lapte
cît voiesc. Bulg. 97

- 81 Am o găină cucuiată
o țin în pimniță încuiată,
și cum întru s-o descuiu
îi pun mîna pe cucuiu.
Bulg. 130

XXXVI. CACADIRUL

82 Ce are țîță
și nu-i miță,
și-i verde
și nu-i șopîrlă? ¹⁾

XXXVII. CALUL

83 În pădure cioca-boca,
în tîrg hi- ho - ho,
și acasă treapa-leapa

Ars.; Bulg. 483

XXXVIII. CALUL, TARNIȚA ȘI CALAREȚUL

84 Deasupra suflet,
de desupt suflet
și-n mijloc lemne uscate

Sb. 46

XXXIX. CANA

85 Am o fetiță :
de ați veni toți,
la guriță
o sărutați

Bulg. 135

XI. CANDELA

86 Dobra subțirica
îmi umple ulcica ²⁾

Isp. 9; Bulg. 356

XLI. CAPRA

87 Cine se naște cu barbă?

Bulg. 306

XLII. CAPUL

88 La o margine de crîng
două blăni de blid,
lingă două blăni de blid

¹⁾ Canta de M. Lupescu

²⁾ Vaci și Nu 69

doi leceferei
 lângă doi leceferei,
 o moară ferecată ¹⁾

Alexandri

89 Moară ferecată,
 cioară spîrcîitoare,
 doi luceferei,
 două brazde trase
 pe o poeniță,
 și o clae dărămată

Isp 10 : R. gl. 275; Bulg. 568.

90 Am o clae,
 sub o clae o poieniță,
 sub o poieniță
 două arături,
 sub două arături,
 două globuri de aur,
 sub două globuri de aur
 o mocirlă,
 sub o mocirlă
 o moară,
 sub o moară
 o bardă. R. gl. 276.

91 Sub o clae de fîn
 două cosișoare;
 sub două cosișoare
 doi luceferei
 sub doi leceferei
 o cioară spîrcîitoare;
 sub o cioară spîrcîitoare
 o moară ferecată,
 sub o moară ferecată
 o movilă aridicată. Bulg. 721

Adunato și rînduite de A. GOROVEI

1] La Bulgărescu 561 cu rînduire : lângă o moară ferecată o movilă ridicată